YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)
12 päivänä joulukuuta 1996 *

Asiassa C-10/96,

jonka Belgian Conseil d'État on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Ligue royale belge pour la protection des oiseaux ASBL ja

Société d'études ornithologiques AVES ASBL

vastaan

Vallonian hallintoalue,

muuna asianosaisena: **Fédération royale ornithologique belge ASBL,**

ennakkoratkaisun luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2 päivänä huhtikuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY (EYVL L 103, s. 1) 5, 9 ja 18 artiklan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. C. Moitinho de Almeida sekä tuomarit C. Gulmann (esittelevä tuomari) ja J.-P. Puissochet,

julkisasiamies: N. Fennelly,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Ligue royale belge pour la protection des oiseaux ASBL ja Société d'études ornithologiques AVES ASBL, edustajanaan asianajaja Alain Lebrun, Liège,

— Fédération royale ornithologique belge ASBL, edustajanaan asianajaja Patrick Taquet, Welkenraedt,

— Belgian hallitus, asiamiehenään ulkoasiain-, ulkomaankauppa- ja kehitysyhteistyöministeriön hallinnollisen osaston osastopäällikkö Jan Devadder,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksilön virkamies Antonio Aresu ja oikeudellisessa yksikössä toimiva kansallinen virkamies Jean-Francis Pasquier,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Ligue royale belge pour la protection des oiseaux ASBL:n ja Société d'études ornithologiques AVES ASBL:n, edustajanaan asianajaja Alain Lebrun, Vallonian hallintoalueen, asiamiehenään asianajaja Jean-Marie van der Mersch, Bryssel, Belgian hallituksen, asiamiehenään Jan Devadder, ja komission, asiamiehenään Jean-Francis Pasquier, 1.10.1996 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 7.11.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Belgian Conseil d'État on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 10.11.1995 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 17.1.1996, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2 päivänä huhtikuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY (EYVL L 103, s. 1, jäljempänä direktiivi) tulkinnasta.

2 Kysymykset on esitetty kumoamiskanteen yhteydessä, jonka Ligue royale belge pour la protection des oiseaux ASBL (jäljempänä LRBPO) ja Société d'études ornithologiques AVES ASBL (jäljempänä AVES) ovat nostaneet kahdesta Vallonian hallintoalueen asetuksesta, joissa muun muassa sallitaan tietyin edellytyksin tiettyjen direktiivillä suojeltujen lintulajien pyydystäminen.

3 Direktiivin 5 artiklan a kohdassa jäsenvaltiot velvoitetaan toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet, joilla yleisesti kielletään kaikkien niiden luonnonvaraisina elävien lintulajien tappaminen tai pyydystäminen, jotka elävät jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluvalla alueella, jossa perustamissopimusta sovelletaan (jäljempänä suojellut lajit).

4 Tämän direktiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään kuitenkin, että jäsenvaltiot voivat, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, poiketa tästä kiellosta muun muassa salliakseen tiukasti valvotuissa oloissa ja valikoivasti tiettyjen lintujen pienien määrien asiallisen hyötykäytön.

5 Direktiivin 18 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa: "Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksiantamisesta."

6 Vallonian hallintoalueen hallituksen 14.7.1994 antaman lintujen suojelua Vallonian hallintoalueella koskevan asetuksen IV luvun, jonka otsikko on "Pyydystäminen kasvattamista varten", 26 pykälässä säädetään, että luonnonvaraisten lintujen pyydystämiseen tarvitaan IV luvun säännösten mukainen lupa, kun pyydystämisen tavoitteena on, että lintujen kasvattamisesta sellaisenaan voisi tulla tyydyttävä ratkaisu.

7 Asetuksen 27 pykälän ensimmäisen momentin mukaan "ne luonnonvaraiset lintulajit, joiden pyynti on sallittua, sekä lajikohtaiset pyyntikiintiöt määritellään hallintoalueen hallituksen asetuksella asteittain alenevasti vuosittain ja viiden vuoden ajanjaksoksi niiden lajien ja alalajien osalta, jotka mainitaan tämän asetuksen liitteessä III. b".

8 Asetuksen 27 pykälän neljännen momentin mukaan "ajanjaksoa 1994—1998 koskevat pyyntikiintiöt — — on määritelty tämän asetuksen liitteessä XIII".

9 Asetuksen liitteessä III. b määritellään ne lintulajit ja niiden lintujen enimmäismäärät, joiden pyydystäminen on sallittua, kun taas asetuksen liitteessä XIII määritellään liitteessä III. b säädettyjä enimmäismääriä alemmat, asteittain alenevat määrät vuosiksi 1994—1998.

10 Belgian Conseil d'État'n tehtyä 7.10.1994 päätöksen, jolla 14.7.1994 annetun asetuksen 27 pykälän neljännen momentin sekä liitteen XIII täytäntöönpano väliaikaisesti keskeytettiin, Vallonian hallintoalueen hallitus, joka otti huomioon tarpeen toimittaa lintuja kasvattajille vuodesta 1994 alkaen kasvattamisen kehittämisen nopeuttamiseksi, antoi 13.10.1994 asetuksen, jolla sallittiin samojen lintumäärien ja -lajien pyydystäminen kuin mistä oli säädetty ensimmäisen asetuksen liitteessä XIII. Conseil d'État määräsi 14.10.1994 tekemällään päätöksellä toisen asetuksen soveltamisen keskeytettäväksi välittömästi.

11 LRBPO ja AVES vaativat 17.11.1994 nostamallaan kanteella Conseil d'État'ta kumoamaan 14.7.1994 annetun asetuksen 27 pykälän neljännen momentin ja liitteen XIII sekä 13.10.1994 annetun asetuksen, koska niillä rikotaan direktiivin 5 artiklan a kohtaa ja 9 artiklan 1 kohtaa. LRBPO ja AVES väittivät, että kanteen kohteena olevilla säännöksillä sallitaan luonnonvaraisten lintujen pyydystäminen, vaikka pyydystäminen on direktiivillä periaatteessa kielletty, ja että tästä kiellosta poikkeaminen voidaan tämän direktiivin 9 artiklan mukaan sallia vain, jollei ole muuta tyydyttävää ratkaisua, esimerkiksi lintujen kasvattamista vankeudessa. Pääasian kantajien mukaan on kuitenkin olemassa merkittävät ja tyydyttävät mahdollisuudet niiden lajien kasvattamiseen, joiden pyydystäminen kanteen kohteena olevissa asetuksissa sallitaan.

12 Vallonian hallintoalue, jota Fédération royale ornithologique belge tukee, vastasi, että kasvattaminen ei ollut vielä yksistään tyydyttävä ratkaisu mutta että siitä tulee sellainen, mikäli suunniteltujen määrien pyydystäminen vuosina 1994—1998 vain sallitaan. Molempien mukaan tämän oikeudellisen siirtymäjakson päätyttyä pyydystämisestä voitaisiin luopua kokonaan.

13 Tämän vuoksi Conseil d'État päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Sallitaanko luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2 päivänä huhtikuuta 1979 annetun direktiivin 79/409/ETY 5, 9 ja 18 artiklassa se, että jäsenvaltio ottaa huomioon asteittain alenevasti ja tietyn ajanjakson aikana sen, että lintujen pyydystämistä vapaa-ajan tarkoituksiin koskeva kielto pakottaisi lukuisat

harrastajat muuttamaan välineitään ja luopumaan tietyistä tavoista, jos tämä valtio myöntää sen, että lintujen kasvattaminen on mahdollista mutta ei vielä toteutettavissa suuressa mittakaavassa tämän vuoksi?

2) Sallitaanko direktiivin 79/409/ETY 5, 9 ja 18 artiklassa, ja jos sallitaan, niin missä laajuudessa, se, että jäsenvaltiot sallivat luonnonvaraisina elävien lintujen pyydystämisen Eurooppaan kuuluvalla alueella ehkäistäkseen liian monista sisäsyntyisistä risteytyksistä aiheutuvasta verisukulaisuudesta johtuvia haittoja lintujen kasvattamisessa vapaa-ajan tarkoituksiin?"

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

14 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyrkii ennen kaikkea selvittämään, onko direktiiviä ja etenkin sen 9 artiklan 1 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että jäsenvaltio voi sallia asteittain alenevasti ja ajallisesti rajoitettuna aikana tiettyjen suojeltujen lajien pyydystämisen, jotta harrastajat voivat hankkia lintuja, silloin kun näiden lajien kasvattaminen ja lisääntyminen vankeudessa on mahdollista muttei vielä toteutettavissa suuressa mittakaavassa sen vuoksi, että lukuisat harrastajat joutuisivat muuttamaan välineitään ja tapojaan.

15 On syytä muistuttaa aluksi, että yhteisöjen tuomioistuin on asiassa 262/85, komissio vastaan Italia, 8.7.1987 antamassaan tuomiossa (Kok. 1987, s. 3073, 38 kohta) todennut, että luonnonvaraisten lintujen pyydystäminen ja luovuttaminen edelleen niiden pitämiseksi hallussa elävinä houkutuslintuina käyttämistä varten tai niiden käyttämiseksi vapaa-ajan tarkoituksiin messuilla ja markkinoilla voi olla direktiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa sallittua asiallista hyötykäyttöä.

16 Siten ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että tiettyjen suojeltujen lajien pyydystäminen vapaa-ajan tarkoituksiin, esimerkiksi sitä varten, että harrastajat voisivat hankkia lintuja, voi myöskin olla edellä mainitussa säännöksessä tarkoitettua asiallista hyötykäyttöä.

17 On kuitenkin syytä huomauttaa, että poikkeaminen direktiivillä käyttöön otetusta suojelujärjestelmästä ja erityisesti suojeltujen lajien tappamista ja pyydystämistä koskevasta kiellosta, sellaisena kuin siitä on säädetty 5 artiklan a kohdassa, voidaan sallia vain, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole.

18 Suojeltujen lajien kasvattaminen ja lisääntyminen vankeudessa on kuitenkin omiaan tarjoamaan tällaisen ratkaisun, jos kasvattaminen ja lisääntyminen osoittautuu mahdolliseksi (ks. asia 247/85, komissio v. Belgia, tuomio 8.7.1987, Kok. 1987, s. 3029, 41 kohta).

19 Tältä osin on syytä todeta, että, kuten asiakirjoista käy ilmi, kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävässä pääasiassa tarkoitettujen lajien kasvattaminen ja lisääntyminen vankeudessa ei ole ainoastaan tieteellisesti ja teknisesti toteutettavissa oleva vaihtoehto, vaan tietyt kasvattajat ovat toteuttaneet sitä menestyksellisesti Valloniassa, kuten myös tietyt Flanderissa toimivat kasvattajat ovat toteuttaneet sitä vielä suuremmassa määrin.

20 Näissä olosuhteissa voitaisiin ainoastaan silloin, jos olisi osoitettu, että kasvattaminen ja lisääntyminen ei onnistuisi ilman lintuyksilöiden ottamista luonnosta, katsoa, ettei vankeudessa kasvattaminen ja lisääntyminen ole "muu tyydyttävä ratkaisu".

21 Siten se seikka, että kyseisten lajien kasvattaminen ja lisääntyminen vankeudessa ei vielä ole toteutettavissa suuressa mittakaavassa johtuen harrastajien välineistä ja

piintyneistä tavoista — joita on sitä paitsi suosittu sisäisellä lainsäädännöllä, jossa direktiivin yleisestä järjestelmästä on poikettu — ei sinällään ole omiaan saattamaan kyseenalaiseksi sen ratkaisun tyydyttävyyttä, joka on vaihtoehtoinen luonnosta ottamiselle.

22 Edellä esitetty huomioon ottaen ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on syytä vastata, että direktiiviä ja erityisesti sen 9 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että jäsenvaltio ei voi sallia asteittain alenevasti ja tietyn ajanjakson aikana tiettyjen suojeltujen lajien pyydystämistä, jotta harrastajat voisivat hankkia lintuja, silloin kun näiden lajien kasvattaminen ja lisääntyminen vankeudessa on mahdollista mutta ei vielä toteutettavissa suuressa mittakaavassa sen vuoksi, että lukuisat harrastajat joutuisivat muuttamaan välineitään ja tapojaan.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

23 Toisella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko kansallisilla viranomaisilla direktiivin ja etenkin sen 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan perusteella oikeus ja, jos vastaus on myöntävä, miltä osin, sallia suojeltujen lajien pyydystäminen ehkäistäkseen liian monista sisäsyntyisistä risteytyksistä aiheutuvasta verisukulaisuudesta johtuvia haittoja lintujen kasvattamisessa vapaa-ajan tarkoituksiin.

24 Aluksi on syytä huomauttaa, että jos suojeltujen lajien pyydystäminen silloin, kun sen tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi se, että harrastajat hankkivat lintuja, voi olla, tämän tuomion 16 kohdassa todetulla tavalla, direktiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua asiallista hyötykäyttöä, tilanne ei voi olla erilainen silloin, kun kyse on suojeltujen lajien pyydystämisestä tarkoituksena ehkäistä verisukulaisuudesta johtuvia haittoja lintujen kasvattamisessa vapaa-ajan tarkoituksiin.

25 Seuraavaksi on muistutettava, kuten tämän tuomion 17 kohdassa on jo todettu, että poikkeaminen direktiivin 5 artiklan a kohdasta voidaan sallia vain, jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole olemassa. Erityisesti on niin, että tämä edellytys ei täyttyisi, jos verisukulaisuudesta johtuvat haitat olisi mahdollista torjua kasvattamista harjoittavien laitosten yhteistyöllä ja lintuyksilöiden vaihtamisella keskenään.

26 Siltä osin kuin kyse on siitä, missä määrin suojeltujen lajien pyydystäminen voidaan sallia, kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on määriteltävä pyydystettävien luonnonvaraisten yksilöiden enimmäismäärät sellaiselle tasolle, joka osoittautuu objektiivisesti katsottuna välttämättömäksi vankeudessa kasvatettavien lajien riittävän geneettisen moninaisuuden varmistamiseksi, kuitenkin sillä edellytyksellä, että direktiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua "pienien määrien" enimmäistasoa ei ylitetä.

27 Toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on siten syytä vastata, että kansallisilla viranomaisilla on direktiivin ja erityisesti sen 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan perusteella oikeus sallia suojeltujen lajien pyydystäminen ehkäistäkseen liian monista sisäsyntyisistä risteytyksistä aiheutuvasta verisukulaisuudesta johtuvia haittoja lintujen kasvattamisessa vapaa-ajan tarkoituksiin, sillä edellytyksellä, että muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole ja että pyydystettävien yksilöiden enimmäismäärä määritellään tasolle, joka osoittautuu objektiivisesti katsottuna välttämättömäksi näiden haittojen poistamiseksi, edellyttäen kuitenkin lisäksi, että tässä säännöksessä tarkoitettua "pienien määrien" enimmäistasoa ei ylitetä.

Oikeudenkäyntikulut

28 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Belgian hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on ratkaissut Belgian Conseil d'État'n 10.11.1995 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2 päivänä huhtikuuta 1979 annettua neuvoston direktiiviä 79/409/ETY ja erityisesti sen 9 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että jäsenvaltio ei voi sallia asteittain alenevasti ja tietyn ajanjakson aikana tiettyjen suojeltujen lajien pyydystämistä, jotta harrastajat voisivat hankkia lintuja, silloin kun näiden lajien kasvattaminen ja lisääntyminen vankeudessa on mahdollista mutta ei vielä toteutettavissa suuressa mittakaavassa sen vuoksi, että lukuisat harrastajat joutuisivat muuttamaan välineitään ja tapojaan.**

2) **Kansallisilla viranomaisilla on tämän direktiivin ja erityisesti sen 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan perusteella oikeus sallia suojeltujen lajien pyydystäminen ehkäistäkseen liian monista sisäsyntyisistä risteytyksistä aiheutuvasta verisukulaisuudesta johtuvia haittoja lintujen kasvattamisessa vapaa-ajan tarkoituksiin, sillä edellytyksellä, että muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole ja että pyydystettävien yksilöiden enimmäismäärä määritellään tasolle, joka osoittautuu objektiivisesti katsottuna välttämättömäksi näiden haittojen poistamiseksi, edellyttäen kuitenkin lisäksi, että tässä säännöksessä tarkoitettua "pienien määrien" enimmäistasoa ei ylitetä.**

Moitinho de Almeida Gulmann Puissochet

Julistettiin Luxemburgissa 12 päivänä joulukuuta 1996.

R. Grass

kirjaaja

J. C. Moitinho de Almeida

kolmannen jaoston puheenjohtaja